YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

30 päivänä toukokuuta 2006 *

Asiassa T-87/94,

J. C. Blom, kotipaikka Blokker (Alankomaat), ja muut liitteessä mainitut kantajat, edustajinaan aluksi asianajajat H. Bronkhorst ja E. Pijnacker Hordijk, sittemmin Pijnacker Hordijk,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään aluksi A. Brautigam ja A.-M. Colaert, sittemmin Colaert,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään aluksi T. van Rijn, avustajanaan asianajaja H.-J. Rabe, sittemmin van Rijn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa vaaditaan EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan (josta on tullut EY 235 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan (josta on tullut EY 288 artiklan toinen kohta) nojalla korvattavaksi vahinkoja, jotka kantajalle on väitetysti aiheutunut siitä, että häntä estettiin markkinoimasta maitoa asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on täydennettynä asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11), nojalla,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras sekä tuomarit E. Martins Ribeiro ja K. Jürimäe,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.11.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1) säädettiin kaupan pitämisestä luopumista tai tuotannon muuttamista koskevan palkkion maksamisesta tuottajille, jotka sitoutuivat olemaan pitämättä kaupan maitoa tai maitotuotteita viiden vuoden pituisena kaupan pitämisestä luopumisen ajanjaksona, sekä tuottajille, jotka sitoutuivat olemaan pitämättä kaupan maitoa tai maitotuotteita ja muuttamaan lypsykarjan tuotantonsa lihakarjan tuotannoksi neljän vuoden pituisena tuotannon muuttamisen ajanjaksona.

2 Maidontuottajia, jotka ovat asetuksen N:o 1078/77 nojalla antaneet sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta, kutsutaan yleisesti niemellä "SLOM-tuottajat", ja tämä viimeksi mainittu lyhennesana tulee hollanninkielisestä ilmaisusta "slachten en omschakelen" (teurastaa ja muuttaa tuotantoa), joka kuvaa tuottajien kaupan pitämisestä luopumista tai tuotannon muuttamista koskevaan järjestelmään kuuluvia velvoitteita.

3 Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10) ja asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetussa neuvoston asetuksessa

(ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) otettiin 1.4.1984 lähtien käyttöön lisämaksu, jota kannettiin toimitetuista maitomääristä, jotka ylittivät viitemäärän, joka määritettiin kunkin ostajan osalta kullekin jäsenvaltiolle vahvistetun kokonaismäärän mukaisissa rajoissa. Lisämaksusta vapautettu viitemäärä vastasi jäsenvaltion valitseman menettelyn mukaisesti kaikkea joko tuottajan toimittamaa tai meijerin ostamaa maitoa tai maitomäärää vastaavaa tuotetta viitevuoden aikana, joka Alankomaiden kuningaskunnan osalta oli vuosi 1983.

4 Asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitettua lisämaksua koskevista yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä säädetään 16.5.1984 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 1371/84 (JO L 132, s. 11).

5 Tuottajille, jotka asetuksen N:o 1078/77 nojalla antamansa sitoumuksen vuoksi eivät olleet toimittaneet maitoa asianomaisen jäsenvaltion käyttämän viitevuoden aikana, ei myönnetty viitemäärää.

6 Yhteisöjen tuomioistuin totesi 28.4.1988 asiassa 120/86, Mulder, antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 2321; jäljempänä asia Mulder I) ja asiassa 170/86, von Deetzen, antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 2355; jäljempänä asia von Deetzen), että asetus N:o 857/84, sellaisena kuin se on täydennettynä asetuksella N:o 1371/84, oli pätemätön siltä osin kuin siinä ei säädetty viitemäärän myöntämisestä tuottajille, jotka eivät olleet toimittaneet maitoa asianomaisen jäsenvaltion käyttämän viitevuoden aikana asetuksen N:o 1078/77 nojalla antamansa sitoumuksen vuoksi.

7 Edellä 6 kohdassa mainituissa asioissa Mulder I ja von Deetzen annettujen tuomioiden johdosta neuvosto antoi 20.3.1989 asetuksen N:o 857/84 muuttamista koskevan asetuksen (ETY) N:o 764/89 (EYVL L 84, s. 2), joka tuli voimaan 29.3.1989, ja tällä asetuksella tehtiin mahdolliseksi se, että näissä tuomioissa tarkoitetuille tuottajille voitiin myöntää erityinen viitemäärä, joka vastasi 60:ta prosenttia näiden tuottajien tuotannosta niiden 12 kuukauden aikana, jotka edelsivät

asetuksen N:o 1078/77 mukaisen kaupan pitämisestä luopumista tai tuotannon muuttamista koskevan sitoumuksen antamista.

8 Tuottajia, jotka olivat antaneet sitoumuksen kaupan pitämisestä luopumisesta tai tuotannon muuttamisesta ja jotka asetuksen N:o 764/89 nojalla saivat "erityiseksi" kutsutun viitemäärän, kutsutaan "SLOM I -tuottajiksi".

9 Asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 764/89, 3 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa asetettiin viitemäärän myöntämisen edellytykseksi muun muassa se, että tuottaja "osoittaa – – hakemuksensa tueksi, että hän kykeni tuottamaan vaaditun viitemäärän kokonaisuudessaan tilallaan".

10 Mainitun asetuksen 3 a artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan tällä tarkoitettiin "tuottajia, joiden kaupan pitämisestä luopumisen tai tuotannon muuttamisen voimassaolo päätty[i] – – asetuksen (ETY) N:o 1078/77 nojalla annetun sitoumuksen mukaisesti 31.12.1983 jälkeen, tai jäsenvaltioissa, joissa maitotoimitukset huhtikuun ja syyskuun välisenä aikana ovat vähintään kaksinkertaiset verrattuna maitotoimituksiin lokakuun ja maaliskuun välisenä aikana, 30.9.1983 jälkeen".

11 Asiassa C-189/89, Spagl, 11.12.1990 annetussa tuomion yhteisöjen tuomioistuin katsoi pätemättömäksi asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 764/89, 3 a artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan siltä osin kuin tuottajille, joiden kaupan pitämisestä luopumisesta tai tuotannon muuttamisesta asetuksen N:o 1078/77 nojalla antama sitoumus oli päättynyt ennen 31.12.1983 tai tilanteen mukaan ennen 30.9.1983, ei myönnetä erityistä viitemäärää ensiksi mainitun säännöksen perusteella.

12 Edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl annetun tuomion johdosta neuvosto antoi 13.6.1991 asetuksen N:o 857/84 muuttamista koskevan asetuksen (ETY) N:o 1639/91 (EYVL L 150, s. 35), jolla poistettiin yhteisöjen tuomioistuimen pätemättömäksi toteamat edellytykset, jotka liittyivät erityisesti ajankohtaan, jolloin sitoumus kaupan pitämisestä luopumisesta päättyi ja joka mahdollisti erityisen viitemäärän myöntämisen asianomaisille tuottajille. Näitä tuottajia kutsutaan "SLOM II -tuottajiksi". SLOM II -tuottajien alaryhmään kuuluvia tuottajia, joiden asetuksen N:o 1078/77 nojalla antama kaupan pitämisestä luopumista koskeva sitoumus päättyi vuonna 1983, kutsutaan "SLOM 1983 -tuottajiksi".

13 Yhteisöjen tuomioistuin totesi yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 19.5.1992 antamassaan välituomiossa (Kok. 1992, s. I-3061, Kok. Ep. XII, s. I-99; jäljempänä asia Mulder II) yhteisön olevan vastuussa vahingosta, joka oli aiheutunut tietyille maidontuottajille, jotka olivat antaneet asetuksen N:o 1078/77 mukaisen sitoumuksen ja jotka sittemmin eivät voineet pitää maitoa kaupan asetuksen N:o 857/84 soveltamisen takia. Yhteisöjen tuomioistuin kehotti asianosaisia saavuttamaan yksimielisyyden maksettavista määristä.

14 Neuvosto ja komissio julkaisivat tämän tuomion johdosta 5.8.1992 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä tiedonannon 92/C 198/04 (EYVL C 198, s. 4; jäljempänä 5.8.1992 annettu tiedonanto). Sen jälkeen, kun kyseiset toimielimet olivat muistuttaneet siinä edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion vaikutuksista, ne ilmoittivat aikovansa antaa yksityiskohtaiset säännöt siitä, miten vahingonkorvaukset käytännössä suoritetaan asianomaisille tuottajille, jotta kyseisen tuomion vaikutukset toteutuisivat täysimääräisesti.

15 Toimielimet sitoutuivat näiden yksityiskohtaisten sääntöjen hyväksymiseen saakka olemaan vetoamatta yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artiklassa tarkoitettuun vanhentumiseen kaikkien niiden tuottajien osalta, jotka täyttivät edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetusta tuomiosta johtuvat edellytykset. Tämän sitoumuksen ehtona oli kuitenkin, että oikeus vahingonkorvaukseen ei ollut vielä vanhentunut tiedonannon julkaisemispäivänä 5.8.1992 tai silloin, kun tuottaja oli esittänyt sitä koskevan vaatimuksen jommallekummalle toimielimelle.

16 Tämän jälkeen neuvosto vahvisti mainitut yksityiskohtaiset säännöt antamalla tietyille maidon ja maitotuotteiden tuottajille, jotka eivät voineet tilapäisesti harjoittaa toimintaansa, tarjottavasta hyvityksestä 22 päivänä heinäkuuta 1993 asetuksen (ETY) N:o 2187/93 (EYVL L 196, s. 6). Tässä asetuksessa säädettiin kiinteän hyvitystarjouksen tekemisestä sellaisille tuottajille, joille on aiheutunut edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetussa tuomiossa tarkoitettujen säännösten soveltamisen yhteydessä vahinkoa.

17 Asetuksen N:o 2187/93 14 artiklan kolmannessa kohdassa säädetään seuraavaa:

"Ellei tarjousta hyväksytä kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta, se ei sido tulevaisuudessa yhteisön toimielimiä."

18 Asiassa T-1/96, Böcker-Lensing ja Schulze-Beiering vastaan neuvosto ja komissio, 13.1.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-1; jäljempänä asia Böcker-Lensing) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että yhteisön ei voida katsoa olevan vastuussa vahingosta sellaisten tuottajien osalta, joiden SLOM-sitoumus oli päättynyt vuonna 1983 ja jotka eivät olleet aloittaneet uudelleen maidontuotantoa ennen asetuksen N:o 857/84 voimaantuloa eivätkä osoittaneet ryhtyneensä toimenpiteisiin, joilla voitaisiin näyttää toteen niiden aikomus aloittaa tuotanto uudelleen sitoumuksen voimassaolon päätyttyä.

19 Edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing annetussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi myös, että se seikka, että kantajat olivat saaneet kansallisilta viranomaisilta viitemäärän, ei voi vaikuttaa päätelmään, johon se oli tullut yhteisön vahingonkorvausvastuun syntymisen osalta, koska kun kansallisten viranomaisten toiminta ei sido yhteisöä, viitemäärän myöntämisellä ei ole vaikutusta siihen, onko EY 288 artiklan toisen kohdan mukainen oikeus vahingonkorvaukseen olemassa.

20 Yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II tarkoitettujen kantajien vaatimien korvausten suuruuden yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 27.1.2000 antamallaan tuomiolla (Kok. 2000, s. I-203; jäljempänä asia Mulder III).

21 Tietyille ammattinsa harjoittamisesta tilapäisesti estyneille maidon tai maitotuotteiden tuottajille esitettävästä korvaustarjouksesta 22 päivänä lokakuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2330/98 (EYVL L 291, s. 4) 15 artiklan mukaisesti valtuutettuna komissio hyväksyi 28.11.2000 tekemällään päätöksellä (K(2000) 3592 lopullinen) korvaustarjousten lähettämisen tuottajille, joiden tilanne täytti vaatimukset yhteisön oikeudellisen vastuun muodostumisesta, mutta jotka eivät olleet saaneet korvausta asetuksen N:o 2187/93 tai muiden asetuksen N:o 2330/98 yhteydessä annettujen säännösten mukaisesti, ja tarjosi tietyille alankomaalaisille tuottajille yhteisöjen tuomioistuimen edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III vahvistamaa korvausta vastaavan korvauksen.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi asiassa T-533/93, Bouma vastaan neuvosto ja komissio, 31.1.2001 antamallaan tuomiolla (Kok. 2001, s. II-203; jäljempänä asia Bouma) ja asiassa T-73/94, Beusmans vastaan neuvosto ja komissio, 31.1.2001 antamallaan tuomiolla (Kok. 2001, s. II-223; jäljempänä asia Beusmans) kahden Alankomaissa toimivan maidontuottajan, jotka olivat asetuksen N:o 1078/77 nojalla antaneet vuonna 1983 päättyvät sitoumukset maidon kaupan pitämisestä luopumisesta EY 235 artiklan ja EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla nostamat yhteisön sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevat kanteet.

23 Edellä 22 kohdassa mainitussa asiassa Bouma annetun tuomion 45 kohdassa (asiassa Beusmans annetun tuomion 44 kohta) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl annetusta tuomiosta, että tuottajat, joiden sitoumus oli päättynyt vuonna 1983, eivät voineet menestyksekkäästi perustaa vahingonkorvauskannettaan luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen, elleivät ne osoittaneet, että syyt, joiden vuoksi ne eivät olleet aloittaneet uudelleen maidontuotantoa viitevuonna, liittyivät siihen seikkaan, että ne olivat keskeyttäneet tämän tuotannon tietyksi ajaksi ja että niiden oli mahdotonta tuotantoa koskevista järjestelyllisistä syistä aloittaa toimintaa välittömästi uudelleen.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä 22 kohdassa mainitussa asiassa Bouma antamansa tuomion 46 kohdassa (asiassa Beusmans annetun tuomion 45 kohta) viitannut asiaan Mulder II ja todennut seuraavaa:

"Asiassa Mulder II annetun tuomion 23 kohdasta käy lisäksi ilmi, että yhteisön vastuu edellyttää sitä, että tuottajat ovat selvästi osoittaneet aikomuksensa aloittaa uudelleen maidontuotanto sen jälkeen kun maidon kaupan pitämisestä luopumista koskeva ajanjakso on päättynyt. Laittomuus, joka johti SLOM-tuottajien tilanteen taustalla olevien asetusten pätemättömiksi julistamiseen, antaa SLOM-tuottajille oikeuden vahingonkorvaukseen ainoastaan, jos nämä ovat olleet estyneitä aloittamaan uudelleen maidontuotannon. Tämä merkitsee sitä, että tuottajien, joiden sitoumus oli päättynyt ennen kuin asetus N:o 857/84 oli tullut voimaan, oli pitänyt aloittaa uudelleen maidontuotanto tai ainakin toteuttaa tähän tähtääviä toimenpiteitä eli investoida maidontuotannossa tarvittaviin laitteisiin taikka korjata tai huoltaa niitä (ks. tältä osin asiaa Mulder II koskevan julkisasiamies Van Gervenin ratkaisuehdotuksen 30 kohta (Kok. 2000, s. I-3094))."

25 Kantajien tilanteen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi edellä 22 kohdassa mainitussa asiassa Bouma antamansa tuomion 48 kohdassa (asiassa Beusmans annetun tuomion 47 kohta) seuraavaa:

"Kun otetaan huomioon, ettei kantaja aloittanut maidontuotantoa uudelleen sitoumuksensa päättymisajankohdan – – ja kiintiöjärjestelyn voimaantuloajankohdan 1.4.1984 välisenä ajanjaksona, kantajan vahingonkorvauskannetta voidaan pitää perusteltuna vain, jos kantaja osoittaa, että hänellä oli tarkoitus aloittaa tuotanto uudelleen kaupan pitämistä koskevan sitoumuksen päätyttyä ja että tämä oli ollut mahdotonta asetuksen N:o 857/84 voimaantulon vuoksi."

26 Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi yhdistetyissä asioissa C-162/01 P ja C-163/01 P, Bouma ja Beusmans vastaan neuvosto ja komissio, 29.4.2004 annetussa tuomiossa (Kok. 2004, s. I-4509; jäljempänä asia Bouma ja Beusmans) edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans annetuista tuomioista tehdyt valitukset.

27 Edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans annetun tuomion 62 ja 63 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi seuraavaa:

"62 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa Bouma antamansa tuomion 45 kohdassa (asiassa Beusmans annetun tuomion 44 kohta) tyytynyt päättelemään asiassa Spagl annetusta tuomiosta, että tuottajien, joiden sitoumus o[li] päättynyt vuonna 1983, o[li] osoitettava, että syyt, joiden vuoksi ne eivät olleet aloittaneet uudelleen maidontuotantoa viitevuonna, liitty[i]vät siihen seikkaan, että ne olivat keskeyttäneet tämän tuotannon tietyksi ajaksi ja että niiden oli mahdotonta tuotantoa koskevista järjestelyllisistä syistä aloittaa toimintaa välittömästi uudelleen.

63 Tämä tulkinta asiassa Spagl annetusta tuomiosta ei ole virheellinen."

28 Edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans annetun tuomion 72 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa:

"– – edellytykset sille, että Bouma ja Beusmans voisivat vaatia korvausta SLOM 1983 -tuottajina, voidaan johtaa ainoastaan siitä tulkinnasta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on antanut asiaa koskeville säännöksille. Asetuksella N:o 1639/91 on nimittäin muutettu asetuksen N:o 857/84 3 a artiklaa, sellaisena kuin se on muutettuna erityisen viitemäärän myöntämistä koskevalla asetuksella N:o 764/89, mutta ensiksi mainitussa asetuksessa ei määritetä edellytyksiä, joiden on täytyttävä, jotta SLOM 1983 -tuottaja voi vaatia korvausta. Asetuksen N:o 2187/93 nojalla suoritettava korvaus on itsenäinen, koska tällä asetuksella perustettu järjestelmä on vaihtoehto riita-asian ratkaisulle oikeusteitse ja se tarjoaa ylimääräisen keinon saada vahingonkorvausta (yhdistetyt asiat C-80/99–C-82/99, Flemmer ym., tuomio 9.10.2001, Kok. 2001, s. I-7211, 47 kohta)."

29 Edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans annetun tuomion 89 ja 90 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin päätteli seuraavaa:

"89 Toisin kuin Bouma ja Beusmans väittävät, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut asiassa Bouma annetun tuomion 46 kohdassa (asiassa Beusmans annetun tuomion 45 kohta) päätellä tästä yleisesti, että yhteisön vastuu edellyttää sitä, että tuottajat ovat selvästi osoittaneet aikomuksensa aloittaa uudelleen maidontuotanto sen jälkeen kun kaupan pitämisestä luopumista koskeva sitoumus on päättynyt.

90 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut edellyttää asiassa Bouma antamansa tuomion 46 kohdassa (asiassa Beusmans annetun tuomion 45 kohta), että SLOM 1983 -tuottaja osoittaa asetuksen N:o 1078/77 nojalla antamansa sitoumuksen päätyttyä maidontuotannon uudelleen aloittamista koskevan aikomuksensa joko siten, että hän aloittaa tuotannon uudelleen tai ainakin toteuttaa tähän tähtääviä toimenpiteitä SLOM I -tuottajien tavoin, eli investoi maidontuotannossa tarvittaviin laitteisiin taikka korjaa tai huoltaa niitä."

30 Edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans annetun tuomion 100 ja 101 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi seuraavaa:

"100 Tältä osin on huomattava, että kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 125 kohdassa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisissa tuomioissa suorittama todistustaakan jako vastaa vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan vaatimuksen esittäjän on osoitettava, että edellytykset sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntymiselle täyttyvät. Koska tämä vastuu on olemassa vain silloin, kun tuottaja joko aloittamalla tuotannon uudelleen kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päätyttyä tai osoittamalla tämän aikomuksensa

jollain muulla tavalla todellakin todistaa aikovansa aloittaa uudelleen maidon pitämisen kaupan, korvauksen vaatijan asiana on todistaa, että hänellä todella on tällainen aikomus.

101 Mitä sitten tulee väitteeseen, jonka mukaan Bouma ja Beusmans eivät olleet voineet ennakoida niitä seurauksia, joita saattoi olla siitä, että tuotantoa ei aloitettu uudelleen ennen 1.4.1984, on todettava, että kaikkien niiden tuottajien tavoin, jotka haluavat aloittaa maidontuotannon, myös valittajien olisi pitänyt varautua siihen, että heihin sovelletaan tällä välin annettuja markkinapolitiikan määräyksiä. Valittajat eivät siis voineet perustellusti olettaa, että he voisivat aloittaa tuotannon uudelleen aikaisemmin voimassa olleilla edellytyksillä (ks. vastaavasti em. asia Mulder I, tuomion 23 kohta)."

Tosiseikat

31 Kantaja, joka toimii maidontuottajana Alankomaissa, antoi 1.10.1978 asetuksen N:o 1078/77 nojalla maidon kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen, joka päättyi 1.10.1983.

32 Kantaja ei aloittanut uudelleen maidontuotantoa sitoumuksensa päätyttyä eikä ennen asetuksen N:o 857/84 voimaantuloa.

33 Asetuksen N:o 1639/91 antamisen johdosta kantaja pyysi Alankomaiden viranomaisia myöntämään hänelle väliaikaisen erityisen viitemäärän, joka myönnettiinkin 15.6.1991 lukien ja josta sittemmin tuli lopullinen erityinen viitemäärä.

34 Asetuksen N:o 2187/93 mukaisesti Alankomaiden viranomaiset osoittivat yhteisön nimissä kantajalle 114 778,61 Alankomaiden guldenin (NLG) suuruista summaa koskevan korvaustarjouksen.

35 Koska kantaja katsoi vahingonkorvausta koskevan arvion kiloa kohden liian alhaiseksi ja koska tarjouksessa ei määrätty minkäänlaisesta hyvitysluonteisesta korosta tai edes minkäänlaisesta rahan arvon alentumista koskevasta hyvityksestä 19.5.1992 päättyneelle ajanjaksolle, hän hylkäsi asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehdyn korvaustarjouksen.

36 Kantajalle ei osoitettu minkäänlaista korvaustarjousta asetuksen N:o 2330/98 nojalla.

37 Vuoden 2000 toisen vuosipuoliskon aikana SLOM-tuottajien edustajien ja komission edustajien välillä käytyjen neuvottelujen johdosta päästiin sopimukseen määristä, joita ne SLOM 1983 -tuottajat, joihin kantajakin kuului, saattoivat vaatia vahingonkorvauksena, mikäli yhteisön vastuu tämän ryhmän osalta voitiin vahvistaa.

Asian käsittelyn vaiheet

38 Kantajina olevat T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, B. A. Kokkeler, G. M. Kuijs, E. J. Liefting, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, H. Rossel, A. J. M. Sturkenboom, J. J. de Wit, J. C. Blom, A. J. Keurhorst, A. J. Scholten ja G. E. J. Wilmink nostivat tämän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.2.1994 saapuneella kannekirjelmällä. Kanne kirjattiin asianumerolla T-87/94.

39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti toisen jaoston puheenjohtajan 31.8.1994 tekemällä määräyksellä yhdistää asiat T-530/93–T-533/93, T-1/94–T-4/94, T-11/94, T-53/94, T-71/94, T-73/94–T-76/94, T-86/94, T-87/94, T-91/94, T-94/94, T-96/94, T-101/94–T-106/94, T-118/94–T-124/94, T-130/94 ja T-253/94.

40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston 31.8.1994 antamalla määräyksellä oikeudenkäyntiä näissä asioissa lykättiin edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annettavan tuomion julistamiseen asti.

41 Laajennetun ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 24.2.1995 antamalla määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti yhdistää asiat T-372/94 ja T-373/94 tämän tuomion 39 kohdassa mainittuihin asioihin.

42 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa järjestettiin 30.9.1998 epävirallinen kokous, johon osallistuivat asianosaisten edustajat. Tämän kokouksen aikana asianosaisilla oli tilaisuus esittää huomautuksensa ensimmäisen oikeusasteen suorittamasta SLOM-tuottajia koskevien asioiden analyyttisestä luokittelusta, joka sisälsi ryhmän "C", johon kuuluivat sellaiset SLOM-tuottajat, joille oli asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehty korvaustarjous, jonka ne olivat hylänneet vahingon arviointitapaa koskevilla perusteilla ja toimielinten tekemän vanhentumisväitteen perusteella.

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 24.1.2001 saapuneessa kirjeessä kantajat T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, G. M. Kuijs, E. J. Liefting, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, A. J. M. Sturkenboom ja J. J. de Wit peruuttivat kanteensa asiassa T-87/94.

44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräsi laajennetun neljännen jaoston puheenjohtajan 15.3.2001 antamalla määräyksellä edellä mainittujen asianosaisten nimet poistettavaksi kantajien luettelosta asiassa T-87/94.

45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidettiin 17.1.2002 epävirallinen kokous, johon osallistuivat asianosaisten edustajat. Asianosaisten välillä saatiin aikaan sopimus, joka koski pilottiasian valintaa SLOM-tuottajien I ryhmässä siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin vahvistaisi edellä kohdassa 22 mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans annetut tuomiot, ja kantajana oleva J. Blom sai luvan toimittaa pilottiasiassa ajan tasalle saatetun kannekirjelmän.

46 Kantajana oleva J. Blom jätti 5.2.2003 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon ajan tasalle saatetun kannekirjelmän ja vaati sen liitteenä olevassa kirjeessä, että hänen kannettaan koskevan asian käsittelyä jatkettaisiin ja että kyseinen asia valittaisiin pilottiasiaksi.

47 Neuvosto ja komissio esittivät huomautuksensa asian käsittelyn jatkamisesta asiassa T-87/94 kantajan osalta 21.2.2003 ja 7.3.2003 saapuneissa kirjeissä.

48 Neuvosto vaati, että oikeudenkäyntimenettely rajataan ajan tasalle saatetussa kannekirjelmässä esitettyihin niihin kysymyksiin, jotka eivät olleet olleet keskustelun kohteena edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans annetuissa tuomioissa. Komission antaman suostumuksen edellytyksenä asian T-87/94 valitsemiseksi pilottiasiaksi oli se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tee mitään päätöstä ennen edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans annetun tuomion julistamista.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräsi ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 26.3.2003 antamalla määräyksellä asianosaisia kuultuaan asian T-87/94 erottamisesta tämän tuomion 39 kohdassa mainituista yhdistetyistä asioista siltä osin kuin kyse on kantajasta ja asian käsittelyn jatkamisesta asiassa T-87/94 viimeksi mainitun osalta.

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti 2.7.2003 pidetyn täysistunnon päätöksellä siirtää nyt käsiteltävänä olevan asian käsiteltäväksi kolmen tuomarin kokoonpanossa ja tässä tapauksessa ensimmäisessä jaostossa.

51 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 28.5.2004 tekemällä päätöksellä, että nyt esillä olevan asian käsittelylle on annettava etusija ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 55 artiklan 2 kohdan nojalla.

52 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin uuden istuntovuoden alussa, esittelevä tuomari määrättiin viidenteen jaostoon, jonka käsiteltäväksi nyt esillä oleva asia sen vuoksi siirrettiin.

53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Prosessinjohtotoimina ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi kuitenkin kantajaa vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin ja neuvostoa vastaamaan yhteen kirjalliseen kysymykseen, minkä nämä tekivätkin määräajassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi myös komissiota esittämään asiakirjan. Komissio noudatti pyyntöä määräajassa.

54 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 29.11.2005 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

55 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– velvoittaa yhteisön maksamaan 68 896,57 euron suuruisen summan lisättynä 8 prosentin suuruisella vuotuisella korolla 19.5.1992 lukien maksupäivään asti

– velvoittaa yhteisön korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

56 Neuvosto vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– – velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

57 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– hylkää kanteen perusteettomana

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

58 Kantaja väittää, että yhteisön vahingonkorvausvastuun syntymisen edellytykset täyttyvät ja että hänen vaatimustaan ei voida neuvoston esittämällä tavalla katsoa osittain vanhentuneeksi, sillä kysymys vanhentumisesta menee kyseisessä oikeudenkäyntimenettelyssä aloitetun oikeudellisen keskustelun rajojen, sellaisina kuin asianosaiset hahmottelivat ne yhteistyökokousten aikana, ulkopuolelle.

59 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että nyt tarkasteltavassa asiassa ennen vanhentumista koskevaa kysymystä on arvioitava, onko yhteisölle mahdollisesti syntynyt EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan (josta on tullut EY 288 artiklan toinen kohta) mukainen vastuu, ja jos on, mihin päivämäärään saakka (ks. vastaavasti edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 28 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 27 kohta sekä asia T-199/94, Gosh v. komissio, tuomio 7.2.2002, Kok. 2002, s. II-391, 40 kohta).

Yhteisön vastuu

Asianosaisten lausumat

60 Kantajan argumentaatio jakautuu kolmeen osaan. Ensinnäkin kantaja muistuttaa oikeuksista, jotka johtuvat hänen asemastaan SLOM-tuottajana, ja väittää, ettei ole syytä tehdä eroa kyseisten SLOM-tuottajien eri ryhmien välillä sellaisen yhteisön vastuun tunnustamisen osalta, joka johtuu erityisesti korvaustarjouksesta, joka osoitettiin hänelle asetuksen N:o 2187/93 nojalla, ja toimielinten kyseisen asetuksen antamisen jälkeen omaksumasta menettelystä. Toiseksi kantaja väittää, että hänen

oman asemansa ja edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing sekä edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans kantajina olevien aseman välillä on eroja. Kolmanneksi hän riitauttaa asetuksen N:o 2330/98 nojalla ehdotetun korvauksen myöntämisedellytykset sellaisina kuin vastaajat ovat ne esittäneet.

61 Aluksi kantaja muistuttaa, että hän on SLOM-tuottaja ja että kaikille SLOM-tuottajille on yhteistä se, että yhteisön lainsäätäjä on tarkoituksellisesti ottaessaan vuonna 1984 käyttöön maitokiintiöjärjestelmän jättänyt nämä tuottajat sen mahdollisuuden ulkopuolelle, että he voisivat saada lisämaksusta vapautetun maitokiintiön, jota kutsutaan "viitemääräksi". Hän täsmentää, että kyseisessä järjestelmässä kaikille yhteisön tuottajille myönnetään "viitevuoden" tosiasialliseen tuotantoon suoraan sidottu kiintiö, mutta että juuri kukaan SLOM-tuottaja ei tuottanut maitoa viitevuoden 1983 aikana johtuen vuonna 1978 ja seuraavina vuosina tehdyistä kaupan pitämisestä luopumista koskevista sitoumuksista, joten ne eivät voineet vaatia maitokiintiötä niiden kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä.

62 Toiseksi kantaja palauttaa mieleen edellä 6 kohdassa mainitussa asiassa Mulder I, edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl ja edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annettujen tuomioiden sisällön sekä sen, että yhteisön velvollisuutena on edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion mukaan korvata SLOM-tuottajille, joihin hän itsekin kuuluu, ansionmenetyksestä aiheutunut vahinko sen ajanjakson osalta, jonka kuluessa tuottajat suljettiin lainvastaisesti maidon tuotannon ulkopuolelle, eli niiden kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättymisajankohdan ja sen ajankohdan välillä, jolloin ne saattoivat vaatia erityistä viitemäärää.

63 Lopuksi kantaja väittää, että asetuksen N:o 2187/93, joka vastaajien mukaan koski kaikkia sellaisia maidontuottajia, jotka voivat kantajan tavoin edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion nojalla vaatia korvausta, nojalla tehdyistä korvaustarjouksista käy ilmi, että yhteisö tunnusti nimenomaisesti

vastuunsa sellaisiin SLOM-tuottajiin nähden, jotka saivat lopullisen viitemäärän asetusten N:o 764/89 ja N:o 1639/91 nojalla, ja että kantaja kuuluu niiden tuottajien ryhmään, jotka saivat viimemäärän viimeksi mainitun asetuksen nojalla.

64 Tämän yhteisön vastuun tunnustamisen tueksi kantaja vetoaa asetuksen N:o 2187/93 antamista edeltäviin edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl ja edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annettuihin tuomioihin perustuviin argumentteihin, 5.8.1992 annetun tiedonannon sanamuotoon, asetusta N:o 2187/93 koskevaan 21.4.1993 tehtyyn komission ehdotuksen (KOM(93) 161 lopullinen; jäljempänä 21.4.1993 tehty ehdotus) ja asetukseen N:o 2187/93 sekä myös toimielinten omaksumaan menettelyyn ja kyseisen asetuksen antamisen jälkeiseen oikeuskäytäntöön, ja nämä argumentit osoittavat selvästi, ettei SLOM 1983 -tuottajien ja SLOM 1984 -tuottajiksi katsottavien tuottajien välillä ollut koskaan tehty mitään eroa.

65 Tältä osin kantaja esittää seuraavat huomautukset.

66 Asetuksen N:o 2187/93 antamista edeltävien seikkojen osalta kantaja väittää ensinnäkin, että edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl annetussa tuomiossa, joka pääasiallisesti koski SLOM 1983 -tuottajien – ryhmä, johon myös kantaja kuuluu – oikeuksien ja velvollisuuksien määrittämistä, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kyseiset tuottajat olivat oikeutettuja viitemäärään samalla perusteella kuin SLOM 1984 -tuottajat. Kantajan mukaan tämä tuomio oli yksi niistä syistä, jotka saivat neuvoston kumoamaan asetuksen N:o 1639/91, jonka nojalla SLOM 1983 -tuottajia kohdeltiin viitemäärien myöntämisen osalta samalla tavalla kuin SLOM 1984 -tuottajia ainoan eron ollessa erityisten viitemäärien myöntäminen myöhäisemmästä päivämäärästä lähtien.

67 Toiseksi kantaja korostaa, että edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annettu tuomio, joka oli pilottiasia, päti edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl annetun tuomion tavoin kaikkiin SLOM-tuottajiin mukaan lukien SLOM 1983

-tuottajat, jotka lisäksi kuuluivat heidän etujaan ajavaan järjestöön (Stichting SLOM) ja joita asianajajat edustivat yhdessä yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen virallisissa ja epävirallisissa istunnoissa sekä edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion valossa myönnettävien korvausten määrästä vastaajien kanssa käydyissä neuvotteluissa. Kantajan mukaan tässä käsityksessä olivat myös vastaajat, jotka tältä osin eivät koskaan olleet tehneet eroa SLOM 1983- ja SLOM 1984 -tuottajien välillä.

68 Kolmanneksi kantaja toteaa, että 5.8.1992 annetussa tiedonannossa vastaajat ilmoittivat edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion johdosta aikovansa päättää yksikohtaisista säännöistä, jotka liittyvät korvaukseen, joka tultaisiin maksamaan kaikille SLOM-tuottajille eikä ainoastaan mainitussa tuomiossa kyseessä oleville kantajille, koska edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl annetussa tuomiossa SLOM 1983- ja SLOM 1984 -tuottajien välillä ei ollut tältä osin tehty mitään eroa.

69 Se, että komissio ajatteli, että sen täytyy kohdella samalla tavalla SLOM I -tuottajia ja SLOM II -tuottajia, ilmenee kantajan mukaan selvästi 21.4.1993 tehdyssä ehdotuksessa esitetyistä perusteluista.

70 Tältä osin kantaja palauttaa mieleen edellä mainitun ehdotuksen otsikon "Oikeudelliset seikat: periaate" alla esitetyn seuraavan maininnan:

"Valittuna ratkaisuna on tehdä jäsenvaltioita hyödyttävällä tavalla kaikille asianomaisille tuottajille sovintotarjous, jonka nämä hyväksyvät loppusumman kertasuorituksena. Mikäli tuottaja ei hyväksy tarjousta, hänellä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin osoittaa yhteisöjen tuomioistuimessa, että hänelle aiheutunut vahinko on tarjousta suurempi, ja hyväksyä tähän liittyvät kulut, riskit sekä maksun viivästyminen entisestään. Kun otetaan huomioon, että tarjouksen määrät lasketaan yläkanttiin, tällä toivotaan siten voitavan selvittää suurin osa tapauksista."

71 Kantajan mukaan tästä ehdotuksesta käy ilmi, että toimielimet pidättivät siinä tapauksessa, että ehdotusta ei hyväksyttäisi, itsellään oikeuden riitauttaa yksinomaan vahingon laajuus mutta ei "asianomaisten tuottajien" joukkoa.

72 Lisäksi kantaja väittää, että, kuten asetuksen N:o 2187/93 perustelukappaleiden sanamuodosta käy ilmi, asetus oli luonteeltaan kollektiivinen sovintoehdotus, joka osoitettiin kaikille niille maidontuottajille, jotka olivat saaneet lopullisen viitemäärän, joihin kantaja itsekin kuului, ja ettei SLOM I- ja SLOM II -tuottajien eikä SLOM 1983- ja SLOM 1984 -tuottajien välillä tehty mitään eroa.

73 Asetuksen N:o 2187/93 antamisen jälkeisen toimielinten omaksuman menettelyn ja oikeuskäytännön osalta kantaja toteaa, että komission edustajat eivät olleet koskaan antaneet ensinnäkään niiden säännöllisten yhteydenottojen yhteydessä, joita sillä oli ollut useiden vuosien ajan alankomaalaisten SLOM-tuottajien asianajajien kanssa, toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidettyjen epämuodollisten kokousten yhteydessä, kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettujen muiden vahingonkorvauskanteiden yhteydessä, neljänneksi erityisesti "vanhentumista koskevien asioiden" ja niiden ratkaisun yhteydessä ja viidenneksi niiden korvausvaatimusten ratkaisun yhteydessä, joiden osalta yhteisön vastuu tunnustettiin vasta vuoden 1993 jälkeen, vähäisintäkään viitettä siitä, että ne halusivat pidättää itsellään oikeuden peruuttaa yhteisön vastuun tunnustaminen sellaisena kuin se ilmeni asetuksesta N:o 2187/93 ja kyseisen asetuksen perusteella tehdyistä korvaustarjouksista.

74 Kantaja muistuttaa ensinnäkin, että asetuksen N:o 2187/93 mukaisista korvaustarjouksista kieltäytyneiden tuottajien, joihin kantaja itse kuuluu, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamia vahingonkorvauskanteita koskevien asioiden käsittelyä lykättiin edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annettavan tuomion julistamiseen asti. Kantajan mukaan vastaajat olivat alusta lähtien vakuuttuneita siitä, että kyseisessä asiassa annettu tuomio oli pilottiasia kaikille alankomaalaisille SLOM-tuottajille, joille oli myönnetty lopullinen viitemäärä, mikä kävi ilmi erityisesti epävirallisista eri kokouksista, jotka ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuimen järjesti, jotta voitiin keskustella oikeudenkäyntimenettelyn etenemisestä lukuisissa SLOM-tuottajien nostamissa kanteissa. Tässä yhteydessä kantaja väittää, että vastaajat eivät kiistä sitä seikkaa, ettei SLOM 1983- ja SLOM 1984 -tuottajien välillä ollut tehty mitään eroa. Lisäksi hänen tapaustaan lukuun ottamatta vastaajat eivät olleet kiistäneet yhteisön vastuuta sellaisia tuottajia kohtaan, jotka nostivat kanteet sen jälkeen, kun ne olivat kieltäytyneet asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehdyistä korvaustarjouksista, ja joiden osalta mainittu vastuu oli tunnustettu aikaisemmin.

75 Kantaja lisää, että asetuksen N:o 2187/93 antamishetkestä lähtien vastaajat tiesivät, että useimmat SLOM-tuottajista eivät voineet hyväksyä mainitussa asetuksessa määriteltyä korvausehdotusta edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annettuun tuomioon liittyvissä oikeudenkäyntiasiakirjoissa ja alankomaalaisten SLOM-tuottajien, joihin kantaja itse kuuluu, nimissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 1993 ja 1994 saapuneissa useissa kannekirjelmissä esitetyistä syistä. Lisäksi edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II ja edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annettuja tuomioita edeltävässä yhteistoiminnassa kantajien asianajajien kanssa oli kantajan mukaan riittävästi osoitettu komissiolle, että asetuksessa N:o 2187/93 mainittujen korvausten määrät kiloa kohden olivat liian alhaiset, jotta niillä voitaisiin korvata alankomaalaisille tuottajille aiheutunut vahinko.

76 Kantajan mukaan tässä tilanteessa muut SLOM-tuottajat eivät vastustaneet sitä, että asioiden käsittelyä niissä kanteissa, jotka oli nostettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, lykättiin ja pidettiin vireillä siihen asti, kunnes yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomion edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III, koska ne katsoivat voivansa odottaa tulevansa kohdelluiksi edellä 13 kohdassa mainitun asian Mulder II ja edellä 20 kohdassa mainitun asian Mulder III kantajiin nähden ehdottomasti samalla tavalla. Vastaajien edustajien ja alankomaalaisten SLOM-tuottajien asianajajien välisen yhteydenpidon aikana ei ollut koskaan vedottu siihen ajatukseen, että vastaajat voisivat peruuttaa johonkin alankomaalaisten SLOM-tuottajien osaan nähden asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehdyistä tarjouksista ilmenevän yhteisön vastuun tunnustamisen.

77 Erityisesti kantaja väittää, että asiassa T-20/94, Hartmann vastaan neuvosto ja komissio, 16.4.1997 annettua tuomiota (Kok. 1997, s. II-595) ja asiassa T-554/93, Saint ja Murray vastaan neuvosto ja komissio, 16.4.1997 annettua tuomiota (Kok. 1997, s. II-563) seuranneessa vastaajien toiminnassa ei tehty mitään eroa SLOM 1983- ja SLOM 1984 -tuottajien välillä, joten minkään seikan perusteella ei ole mahdollista katsoa, että ne saattoivat loppujen lopuksi peruuttaa yhteisön vastuun tunnustamisen.

78 Tältä osin kantaja täsmentää, että komissio ilmoitti 27.2.1998 päivätyllä kirjeellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, että se aikoi tehdä sovintotarjouksen kaikkien niiden asioiden kantajille, jotka koskivat "Hartmann"-tyyppisiä SLOM I- ja SLOM II -tuottajia, ja että erotuksetta kaikki näiden ryhmien tuottajat tosiasiallisesti saivat komissiolta uudistetun tarjouksen. Hän lisää, että vaikka pitääkin paikkansa, että sovintotarjous ei koskenut mainittuihin ryhmiin kuuluvia alankomaalaisia tuottajia, jotka olivat kieltäytyneet asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehdyistä korvaustarjouksista ja jotka olivat sen jälkeen nostaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vahingonkorvauskanteen, tämä menettelytapa oli yhdenmukainen niiden näkemysten kanssa, joita asianosaisten kesken oli esitetty, ja että merkitystä on sillä, että SLOM 1983 -tuottajia ja SLOM 1984 -tuottajia kohdeltiin samalla tavalla.

79 Kantajan mukaan neuvosto oli myös luonut edellytykset, joilla yhdistetyissä asioissa T-195/94 ja T-202/94, Quiller ja Heusmann vastaan neuvosto ja komissio, 9.12.1997 annettuun tuomioon (Kok. 1997, s. II-2247; jäljempänä asiassa Quiller annettu tuomio) perustuva kollektiivinen korvausehdotus voidaan osoittaa kyseisessä tuomiossa tarkoitetulle tuottajien ryhmälle, ja tässä ehdotuksessa ei tehty mitään eroa SLOM 1983- ja SLOM 1984 -tuottajien välillä, koska yksi tässä asiassa annetussa tuomiossa tarkoitetuista tuottajista oli SLOM 1983 -tuottaja. Kantaja toteaa, että kaupan pitämisestä luopumista koskeva sitoumus rasitti kaikkea sen maatilatoimintaa, kun taas Quiller oli samalla kertaa sellaisen maatilan osan luovutuksensaaja, jota rasitti vuonna 1983 päättyvä kaupan pitämisestä luopumista koskeva sitoumus ja toisen sellaisen maatilan omistaja, jolla hän jatkoi maidontuotantoa. Kantaja toteaa kuitenkin, että edellä mainitussa asiassa Quiller annetussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti ainoastaan sitä, että Quillerin ei ollut tarpeen ottaa huomioon sitä seikkaa, että hänen täytyi vuodesta 1983 lähtien aloittaa uudelleen maidontuotanto sillä maatilan osalla, jonka luovutuksensaajana hän oli, jotta kiintiöjärjestelmä ei vaikuttaisi häneen kuten toisaalta edellä 11 kohdassa mainitussa asiassa Spagl annetussa tuomiossa tarkoitettuun kantajaan.

80 Kantaja muistuttaa lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa 30.9.1998 järjestetyn epävirallisen kokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että esittelevä tuomari katsoi "C"-ryhmään kuuluviksi ne tuottajat, joille toimielimet olivat tarjonneet korvausta mutta jotka olivat kieltäytyneet tästä vahingon arviointimenetelmän perusteella. Kyseinen ryhmä käsitti kaikki SLOM I- ja SLOM II -tuottajat, joiden kanssa komissio oli edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annetun tuomion jälkeen käynyt sovintoneuvotteluja. Kantaja väittää, että vastaajat eivät koskaan olleet antaneet viitteitä siitä, että SLOM 1983 -tuottajien alaryhmässä oli otettu huomioon se mahdollisuus, että toimielimet voisivat loppujen lopuksi peruuttaa yhteisön vastuun tunnustamisen.

81 Toiseksi kantaja muistuttaa, että asetuksen N:o 2330/98, jossa valtuutetaan komissio ratkaisemaan erilaisia vireillä olevia korvausvaatimuksia, perustelukappaleissa neuvosto korostaa, että edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion jälkeen toimielimet "sitoutuivat ottamaan tuomion täydellisesti huomioon" ja toteaa, "että asianomaiset tuottajat olivat pääosin tuottajia, jotka saattoivat hakea erityistä viitekiintiötä niiden säännösten perusteella, jotka oli lisätty – – asetukseen – – N:o 857/84 asetuksella – – N:o 764/89 tai asetuksella – – N:o 1639/91". Kantaja korostaa, että tässä yhteydessä SLOM I- ja SLOM II -tuottajia kohdeltiin samalla tavalla ja että mikään ei osoita, että SLOM 1983 -tuottajien, jotka muodostivat SLOM II -tuottajien alaryhmän, olisi pitänyt ottaa huomioon mahdollisuus, että niiltä loppujen lopuksi poistetaan oikeus korvaukseen. Hän toteaa myös, että kun komissio vuonna 2000 edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion seurauksia koskevien neuvottelujen yhteydessä kiisti yhteisön vastuun häntä ja muita SLOM 1983 -tuottajia kohtaan, komission näkemys oli se, että kaikkien SLOM-tuottajien, jotka olivat saaneet lopullisen viitemäärän, oli saatava korvaustarjous "ainakin yhden kerran". Kantajan mukaan on ilmeistä, ettei komissio myöskään tuolloin tehnyt eroa SLOM 1983 -tuottajien ja SLOM 1984 -tuottajien välillä.

82 Kolmanneksi kantaja toteaa, että edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annetulla tuomiolla vahvistettiin se, että kaikki alankomaalaiset SLOM-tuottajat, mukaan lukien hän itse, olivat vuonna 1992 hylänneet vähintäänkin oikeutetuilla perusteilla asetuksen N:o 2187/93 nojalla esitetyn korvaustarjouksen.

83 Kantajan mielestä edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion ja edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annetun tuomion osalta oli selvää, että tämän viimeksi mainitun tuomion oli oltava mallina kaikkien muiden alankomaalaisten SLOM-tuottajien kanssa toteutettavassa kollektiivisessa järjestelyssä. Lisäksi vuoden 2000 toisen puolivuotiskauden kuluessa yhtäältä SLOM-tuottajien asianajaja ja Stichting SLOM:n edustajana toimiva Kleinlangevelsloo ja toisaalta komission edustajat aloittivat keskenään tiiviin yhteistyön, joka koski pääasiassa kaikkia niitä SLOM-tuottajia, joille oli vuonna 1991 tai vuonna 1993 myönnetty lopullinen SLOM-viitemäärä ja joille oli tehty asetuksen N:o 2187/93 nojalla sovintoehdotus.

84 Kantajan mukaan alankomaalaisten SLOM-tuottajien kannalta on siten hämmästyttävää, että komissio vetoamalla edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing annettuun tuomioon kieltäytyi vuonna 2000 myöntämästä mitään korvausta vuoden 1983 SLOM-tuottajille, vaikka niillä oli lopullinen viitemäärä, kuten kantajalla. Kantajan mukaan komissio ei lähtökohtaisesti ollut enää valmis tunnustamaan yhteisön vastuuta kuin niitä SLOM 1983 -tuottajia kohtaan, jotka saattoivat vielä esittää kiistatonta kirjallista näyttöä, joka osoitti, että ne olivat vuonna 1983 ryhtyneet konkreettisiin toimenpiteisiin maidontuotannon aloittamiseksi uudelleen niiden kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä.

85 Kantaja katsoo, että sitä seikkaa, että komissio peruuttaa myöhemmin yhteisön vastuun tunnustamisen häntä ja muita alankomaalaisia sellaisia SLOM 1983 -tuottajia kohtaan, joille oli myönnetty viitemäärä, on pidettävä hyvän hallinnon perusperiaatteiden vastaisena. Kyseinen periaatteiden loukkaaminen on tapahtunut riippumatta siitä, kuinka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin luokittelee oikeudellisesti vastaajien toiminnan: hyvän hallinnon periaatteen loukkaaminen, yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaaminen, vilpillinen mieli, oikeuden menettämistä tai vanhentumista (rechtsverwerking) koskevien sääntöjen rikkominen tai muu toiminta. Kantaja haluaa korostaa, että kyseistä menettelyä ei voida oikeudellisesti hyväksyä. Hän katsoo lisäksi, että kyseinen menettely perustuu puhtaasti vilpilliseen mieleen ja että vastaajat käyttivät väärin hyväkseen edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II ja edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annettuihin tuomioihin johtaneen oikeudenkäyntimenettelyn poikkeuksellisen pitkää kestoa.

86 Kantajan mukaan tästä seuraa, että komissio herätti SLOM-tuottajien perustellun luottamuksen muuttumattomalla ja johdonmukaisella asenteellaan siltä osin, ettei se myöhemmin kiistä asetuksessa N:o 2187/93 tunnustettua yhteisön vastuuta, ja että näin ollen komission on katsottava menettäneen oikeutensa kiistää tätä oikeutta, koska tämä kiistäminen tapahtui ensimmäisen kerran vuonna 2000. Kantajan mukaan pelkästään siitä seikasta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi tuomion edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing, ei voi seurata, että komissio päätyy kiistämään yhteisön vastuun SLOM-tuottajia kohtaan, koska komission oli täytynyt päästä ja se pääsikin sopimukseen korvauksen määrästä edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II ja edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annetuissa tuomioissa tarkoitettujen kantajien kanssa.

87 Lopuksi kantaja korostaa, että komissio ei ole kiistänyt niitä seikkoja, jotka hän esitti kannekirjelmässään ja jotka koskivat komission edustajien menettelyä vuosien mittaan suhteissaan alankomaalaisiin SLOM-tuottajiin.

88 Toiseksi kantaja huomauttaa, että hänen oman asemansa ja edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing sekä edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans kantajina olevien aseman välillä on eroja ja että näissä asioissa annetuissa tuomioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että yhteisön ei voitu katsoa olevan vastuussa alankomaalaisia SLOM 1983 -tuottajia kohtaan, koska viimeksi mainitut eivät olleet kyenneet riittävällä tavalla osoittamaan, että ne aikoivat aloittaa tuotannon uudelleen niiden kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä.

89 Kantaja katsoo, että edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans annetuista tuomioista tehtyjen valitusten ratkaisu vaikuttaa nyt käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun. Mikäli yhteisöjen tuomioistuin loppujen lopuksi katsoo, että yhteisö on vastuussa näissä kahdessa asiassa kantajina olevia kohtaan, tästä seuraa hänen mielestään, että yhteisö on myös vastuussa nyt käsiteltävänä olevan asian kantajaa kohtaan ja yleisemmin kaikkia muita sellaisia SLOM 1983

-tuottajia kohtaan, joille myönnettiin lopullinen viitemäärä. Hän väittää kuitenkin, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin hylkää valitukset, tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, ettei yhteisö olisi vastuussa nyt esillä olevan asian kantajaa ja kaikkia muita sellaisia SLOM 1983 -tuottajia kohtaan, joille myönnettiin lopullinen viitemäärä.

90 Kantajan mukaan hänen asemansa eroaa edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing, edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans annetuissa tuomioissa tarkoitettujen kantajien asemasta. Hän toteaa, että hänellä oli vuodesta 1991 lähtien ollut asetuksen N:o 1639/91 nojalla saatu lopullinen viitemäärä ja että yhteisön vastuuta hänen osaltaan ei ollut missään vaiheessa edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion jälkeen kiistetty. Lisäksi tästä tuomiosta ja asetuksista N:o 2187/93 ja N:o 2330/98 käy selvästi ilmi, että SLOM I- ja SLOM II -tuottajien välillä ei ollut tarpeen tehdä mitään eroa. Sitä vastoin Boumalla ja Beusmansilla ei ollut edelleenkään lopullista viitemäärää, kun taas Böcker-Lensingille myönnettiin viitemäärä vasta vuonna 1995. Kantaja muistuttaa myös, että mitään sovintotarjousta ei ollut asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehty kenellekään kolmesta edellä mainitusta tuottajasta. Kantajan mukaan vastaajat eivät olleet koskaan tunnustaneet yhteisön vastuuta edellä mainituissa kolmessa tuomiossa tarkoitettuja kantajia kohtaan eikä komissio siten niiden tapauksessa ollut peruuttanut nimenomaista yhteisön vastuun tunnustamista.

91 Lopuksi kantaja väittää, että lain mukaan ei ole hyväksyttävää arvioida yhteisön vastuuta SLOM 1983 -tuottajiin nähden eri perusteella kuin sillä, jota käytettiin SLOM I- ja SLOM II -tuottajiin nähden, ja hän katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans suorittama arviointi on virheellinen siltä osin kuin tuomioistuin katsoi, että SLOM 1983 -tuottajien todistustaakan oli oltava painavampi kuin SLOM I-tuottajien, vaikka ne olivat samassa asemassa. Hän toistaa ne kanneperusteet, joihin Beusmans vetosi asiassa T-73/94 annetusta tuomiosta tekemänsä valituksen yhteydessä, ja ilmoittaa, että hänen kanneperusteensa ovat samat, mutta täsmentää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei ole tarpeen tutkia sitä, ovatko ne perusteltuja.

92 Siten näytön osalta kantaja väittää, että kun otetaan huomioon vastaajien menettely, jonka ne ovat omaksuneet edellä 6 kohdassa mainitussa asiassa Mulder I annetun tuomion johdosta, yksikään SLOM 1983 -tuottajista ei ajatellut säilyttävänsä tilansa tai tilojensa hoitoa vuonna 1983 koskevia asiakirjoja. Kantaja toteaa, että useimmat SLOM 1983 -tuottajista, hän itse mukaan lukien, eivät voineet enää vuonna 2000 esittää näyttöä siitä, että ne olivat vuonna 1983 ryhtyneet konkreettisiin toimenpiteisiin maidontuotannon aloittamiseksi uudelleen, vaikka tietty joukko SLOM 1983 -tuottajia, joilla sattumalta vielä oli joitakin todisteita, oli esittänyt nämä komissiolle sillä varauksella, että niillä ei ollut mitään velvollisuutta näin toimia. Tässä yhteydessä komissio arvioi todisteet riittäviksi ainoastaan hyvin pienessä joukossa tapauksia, jotka johtivat korvauksiin ilman muuta tuomioistuinten puuttumista asiaan.

93 Tältä osin kantaja toteaa, että tosiseikkojen tapahtuma-aikaan ei ollut tarpeen esittää asiakirjoja kiintiötä koskevan hakemuksen ja korvausvaatimuksen tueksi. Hän lisää, että nykyiset näyttöä koskevat vaatimukset esitettiin yli kymmenen vuotta tosiseikkojen tapahtuma-ajan jälkeen ja sen jälkeen, kun tuottajille asetettu lakiin perustuva kirjanpidon säilyttämistä koskeva velvollisuus päättyi ja Alankomaiden maatalousministeriössä oli tehty useita uudelleenjärjestelyjä, ja näin ollen kyseinen ministeriö ei voi enää esittää tietoja.

94 Lisäksi kantaja huomauttaa, että yhteisö ilmoittaa, että se "hyväksyi aikaisemmin", että tuottajilla, jotka saivat lopullisen viitemäärän, katsottiin kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä olleen aikomus aloittaa uudelleen maidontuotanto. Hän täsmentää, että komissio ei koskaan asettanut lisänäyttöä koskevia vaatimuksia sellaisten SLOM 1983 -tuottajien aikomuksesta aloittaa uudelleen maidontuotanto, jotka saivat lopullisen viitemäärän ennen kuin komissio oli vuonna 2000 ryhtynyt alankomaalaisten SLOM-tuottajien asianajajien kanssa neuvotteluihin, jotka koskivat edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa Mulder III annetun tuomion seurauksista huolehtimista.

95 Kolmanneksi kantaja kiistää neuvoston epäsuorasti esittämän väitteen, jonka mukaan hän ei ollut saanut asetuksen N:o 2330/98 mukaista komission

korvaustarjousta, koska näyttöä hänen aikomuksestaan aloittaa uudelleen maidontuotanto kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättymisen jälkeen ei ollut esitetty. Asetuksessa N:o 2330/98, siltä osin kuin se koskee ainoastaan SLOM-tuottajia, joiden osalta mitään yhteisön vastuuta ei ollut aikaisemmin tunnustettu, ei voitu tarkoittaa hänen kaltaisiaan SLOM-tuottajia, joiden osalta yhteisö oli jo tunnustanut vastuunsa.

96 Kantaja katsoo lisäksi, että kyse on virheellisestä väitteestä. Hänen mukaansa yhtäältä annettiin ymmärtää, että sen aikomuksen osoittamisella, joka koski kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättymisen jälkeistä maidontuotannon aloittamista uudelleen, oli merkitystä päätökselle ehdottaa asetuksen N:o 2330/98 nojalla tehtäviä korvaustarjouksia.

97 Toisaalta kantajan mukaan komissio teki tietyissä tapauksissa jopa edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing annetun tuomion jälkeen asetuksen N:o 2330/98 nojalla korvaustarjouksia asettamatta, erityisesti sen näytön osalta, joka koski aikomusta aloittaa uudelleen maidontuotanto, edellytyksiä niille alankomaalaisille SLOM 1983 -tuottajille, joiden osalta se oli kieltäytynyt tunnustamasta yhteisön vastuuta lopullisen viitemäärän puuttumisen vuoksi.

98 Kantaja ilmoittaa, että tällainen oli tilanne muun muassa asian T-533/93 kantajien J. I. M:n, W. Spikkerin ja T. J. W. Kraaienvangerin osalta, jotka olivat saaneet asetuksen N:o 2330/98 nojalla korvaustarjoukset 29.4.1999 ja toukokuussa vuonna 2000.

99 Lisäksi komissio oli jopa ennen asetuksen N:o 2330/98 antamista lähettänyt korvaustarjouksia joillekin alankomaalaisille SLOM 1983 -tuottajille, kuten asian T-533/93 kantajana olevalle W. Brouwerille, jolle korvaustarjous lähetettiin vuonna 1997 ja jolle korvaus maksettiin hyväksymisen jälkeen huhtikuussa 1999.

100 Kantajan mukaan edellä esitetyt tosiseikat osoittavat, että vakiintuneen menettelytavan mukaisesti jopa asetuksessa N:o 2187/93 säädetyn määräajan päättymisen ja edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing annetun tuomion jälkeen komissio jatkoi uusien korvaustarjousten tekemistä SLOM 1983 -tuottajille, joiden osalta yhteisön vastuu tunnustettiin vasta myöhemmin, koska nämä tuottajat olivat saaneet lopullisen viitemäärän vasta asetuksessa N:o 2178/93 asetettujen määräaikojen päättymisen jälkeen.

101 Neuvosto ja komissio katsovat, että yhteisön sopimuksen ulkopuolisen vastuun syntymisen edellytykset eivät täyty nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, joten kanne on hylättävä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

102 On syytä palauttaa mieleen, että oikeuskäytännön mukaan yhteisö on EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella vastuussa toimielinten aiheuttamista vahingoista ainoastaan, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten toiminta on ollut lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja lainvastaisen toiminnan ja aiheutuneeksi väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (asia 4/69, Lütticke v. komissio, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325, 10 kohta; yhdistetyt asiat 197/80–200/80, 243/80, 245/80 ja 247/80, Ludwigshafener Walzmühle ym. v. komissio, tuomio 17.12.1981, Kok. 1981, s. 3211, 18 kohta; yhdistetyt asiat T-481/93 ja T-484/93, tuomio 13.12.1995, Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, Kok. 1995, s. II-2941, 80 kohta; edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 39 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 38 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 43 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 41 kohta).

103 Niiden maidontuottajien aseman osalta, jotka ovat antaneet sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta, yhteisön vastuu syntyy jokaista sellaista

tuottajaa kohtaan, jolle on aiheutunut vahinkoa siitä, että tämä ei ole voinut toimittaa maitoa asetuksen N:o 857/84 soveltamisen vuoksi (edellä 13 kohdassa mainittu asia Mulder II, tuomion 22 kohta). Tämä vastuu johtuu luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisesta (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 40 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 39 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 45–47 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 42 kohta).

104 Tähän periaatteeseen voidaan kuitenkin vedota yhteisön lainsäädäntöä vastaan vain silloin, kun yhteisö on itse aiemmin luonut tilanteen, johon perusteltu luottamus perustuu (asia C-177/90, Kühn, tuomio 10.1.1992, Kok. 1992, s. I-35, 14 kohta; edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 41 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 40 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 45–47 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 43 kohta).

105 Siten toimija, jota on yleisen edun vuoksi kannustettu yhteisön säädöksellä keskeyttämään maidon kaupan pitäminen määrätyksi ajaksi ja palkkiota vastaan, ei voi perustellusti odottaa voivansa olla noudattamatta sitoumuksensa päättyessä rajoituksia, jotka koskevat häntä erityisellä tavalla nimenomaan sillä perusteella, että hän on käyttänyt hyväkseen yhteisön säännöstön tarjoamia mahdollisuuksia (edellä 6 kohdassa mainittu asia Mulder I, tuomion 24 kohta ja edellä 6 kohdassa mainittu asia von Deetzen, tuomion 13 kohta). Sen sijaan luottamuksensuojan periaatteen vastaista ei ole, että lisämaksujärjestelmän kaltaisen menettelyn yhteydessä asetetaan rajoituksia tuottajalle siitä syystä, että tämä ei ole pitänyt maitoa kaupan tai pitää sitä kaupan vain rajallisia määriä tietyn määrätyn ajan ennen kyseisen menettelyn voimaantuloa omasta vapaasta päätöksestään ja ilman, että tuottajaa olisi tähän kannustettu yhteisön säädöksellä (edellä 104 kohdassa mainittu asia Kühn, tuomion 15 kohta; edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 42 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 41 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 45–47 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 44 kohta).

106 Edellä mainitusta asiassa Spagl annetun tuomion 11 kohdasta käy lisäksi ilmi, että yhteisö ei voi luottamuksensuojan periaatetta loukkaamatta ilman eri toimenpiteitä evätä kiintiöitä kaikilta niiltä tuottajilta, joiden kaupan pitämistä tai tuotannon muuttamista koskevat sitoumukset olivat päättyneet vuonna 1983, eikä etenkään tuottajilta, jotka eivät Spaglin tavoin olleet voineet aloittaa uudelleen maidontuotantoa syistä, jotka liittyivät niiden antamiin sitoumuksiin. (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 43 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 42 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 53 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 45 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on todennut kyseisen tuomion 13 kohdassa seuraavaa:

"Yhteisön lainsäätäjä saattoi pätevästi asettaa määräajan, joka koski kaupan pitämisestä luopumista tai tuotannon muuttamista koskevaa ajanjaksoa kyseisten toimijoiden osalta ja jonka tarkoituksena oli sulkea [erityisen viitemäärän myöntämistä koskevista säännöksistä saatavan] edun ulkopuolelle tuottajat, jotka eivät olleet toimittaneet maitoa koko viitevuonna tai osana sitä sellaisista syistä, jotka eivät koske kaupan pitämisestä luopumista tai tuotannon muuttamista. On sen sijaan luottamuksensuojan periaatteen vastaista, sellaisena kuin periaatetta on tulkittu edellä mainitussa oikeuskäytännössä, että tämänkaltainen määräaika asetettaisiin olosuhteissa, joiden vuoksi se vaikuttaisi siten, että [näistä säännöksistä saatavan] edun ulkopuolelle jäisivät myös sellaiset tuottajat, joiden osalta maidon toimittamatta jättäminen viitevuoden aikana kokonaisuudessaan tai osana vuotta on johtunut asetuksen N:o 1078/77 mukaisen sitoumuksen noudattamisesta."

107 On näin ollen asianmukaista päätellä tästä tuomiosta, että tuottajat, joiden sitoumus oli päättynyt vuonna 1983, voivat menestyksekkäästi perustaa vahingonkorvauskannettaan luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen, vain, jos ne osoittavat, että syyt, joiden vuoksi ne eivät olleet aloittaneet uudelleen maidontuotantoa viitevuonna, liittyvät siihen seikkaan, että ne olivat keskeyttäneet tämän tuotannon tietyksi ajaksi ja että niiden oli mahdotonta tuotantoa koskevista järjestelyllisistä syistä aloittaa toimintaa välittömästi uudelleen (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 45 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 44 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 62 ja 63 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu Gosch v. komissio, tuomion 47 kohta).

108 Edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion 23 kohdasta käy lisäksi ilmi, että yhteisön vastuu edellyttää sitä, että tuottajat ovat selvästi osoittaneet aikomuksensa aloittaa uudelleen maidontuotanto sen jälkeen, kun maidon kaupan pitämisestä luopumista koskeva ajanjakso on päättynyt. Laittomuus, joka johti SLOM-tuottajien tilanteen taustalla olevien asetusten pätemättömiksi julistamiseen, antaa nimittäin SLOM-tuottajille oikeuden vahingonkorvaukseen ainoastaan, jos nämä ovat olleet estyneitä aloittamaan uudelleen maidontuotannon. Tämä merkitsee sitä, että tuottajien, joiden sitoumus päättyi ennen kuin asetus N:o 857/84 tuli voimaan, oli pitänyt aloittaa uudelleen maidontuotanto tai ainakin toteuttaa tähän tähtääviä toimenpiteitä eli investoida maidontuotannossa tarvittaviin laitteisiin taikka korjata tai huoltaa niitä (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 46 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 45 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 89–91 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 48 kohta).

109 Jos tuottaja ei ole osoittanut tällaista aikomustaan, hän ei voi perustellusti luottaa siihen, että hän voi aloittaa maidontuotannon uudelleen milloin tahansa tulevaisuudessa. Näissä olosuhteissa tuottajan asema ei eroa sellaisten taloudellisten toimijoiden asemasta, jotka eivät tuottaneet maitoa ja jotka sen jälkeen kun maitokiintiöjärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1984, olivat estyneitä aloittamaan maidontuotannon. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisten markkinajärjestelyjen alalla, jonka tarkoituksena on jatkuva mukautuminen taloudellisen tilanteen muutoksiin, talouden toimijat eivät nimittäin voi perustaa perusteltua luottamustaan siihen, etteivät markkinapolitiikan tai rakennepolitiikan alaan kuuluvista säännöistä mahdollisesti johtuvat rajoitukset koskisi niitä (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 47 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 99–102 kohta sekä edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 49 kohta).

110 Kun nyt käsiteltävänä olevassa asiassa otetaan huomioon, ettei kantaja aloittanut uudelleen maidontuotantoa sitoumuksensa päättymisajankohdan 1.10.1983 ja kiintiöjärjestelyn voimaantuloajankohdan 1.4.1984 välisenä ajanjaksona, kantajan vahingonkorvauskannetta voidaan pitää perusteltuna vain, jos hän osoittaa, että

hänellä oli tarkoitus aloittaa tuotanto uudelleen kaupan pitämistä koskevan sitoumuksen päätyttyä ja että tämä oli ollut mahdotonta asetuksen N:o 857/84 voimaantulon vuoksi (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 48 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 47 kohta, jotka on vahvistettu edellä 26 kohdassa mainitussa asiassa Bouma ja Beusmans, tuomion 99–102 kohta).

111 Ensinnäkin tältä osin on todettava, että kantaja ei ole esittänyt näyttöä siitä, että hän olisi ottanut yhteyttä kansallisiin viranomaisiin viitemäärän saamiseksi vuonna 1984, jolloin maitokiintiöjärjestelmä otettiin käyttöön, eikä siitä, että hän olisi toteuttanut muita mahdollisia toimenpiteitä sen osoittamiseksi, että hänellä oli aikomus aloittaa maidontuotanto uudelleen hänen kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä.

112 Niiden todisteiden osalta, jotka koskevat kantajan aikomusta aloittaa uudelleen toimintansa maidontuottajana kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä, on todettava aivan ensin, että 20.1.2003 päivätyssä sähköpostiviestissä, joka esitettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pyynnöstä, kantajan asiamies väitti valinneensa nyt esillä olevan asian pilottiasiaksi, koska kantaja ei kyennyt enää osoittamaan, että hän oli vuonna 1983 ryhtynyt toimenpiteisiin tuotannon aloittamiseksi uudelleen, joten nyt esillä olevan asian ratkaisu riippuu ainoastaan siitä, mikä on sellaisten tuottajien oikeudellinen asema, jotka ovat saaneet korvaustarjouksen ja jotka ovat hylänneet sen.

113 Toiseksi, vaikka kantaja vastoin vastaajien näkemystä katsoo, että edellä mainittua näyttöä ei ole enää mahdollista esittää, koska Alankomaiden asianomainen ministeriö ei voi enää toimittaa tietoja, on myös totta, että vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä esittämään kysymykseen kantaja vahvisti, ettei hän ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin tällaisten tietojen saamiseksi.

114 Lopuksi kantaja on ilmoittanut suullisessa käsittelyssä, että vuoden 1983 jälkeen ja vuoden 1984 loppuun asti hän oli jatkanut navettojen ja niittyjen kunnossapitoa, koska hän halusi jossain vaiheessa aloittaa maidontuotannon uudelleen. Kantaja on lisännyt, että maitokiintiöjärjestelmän takia hän oli antanut maansa vuokralle peräkkäisillä vuosittaisilla sopimuksilla, koska hänellä oli aikomus aloittaa maidontuotanto uudelleen vuoden 1984 kesän aikana.

115 Kun otetaan huomioon kaikki edellä olevat seikat, on todettava, että kantajan mahdollista aikomusta aloittaa maidontuotanto uudelleen hänen kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksensa päättyessä eivät tue mitkään objektiiviset seikat vaan ainoastaan hänen oma ilmoituksensa, ja näin on siitäkin huolimatta, että hänellä oli kuusi kuukautta aikaa ryhtyä konkreettisiin toimiin tällaisen tuotannon uudelleen aloittamiseksi.

116 Toiseksi sen kantajan väitteen osalta, joka koskee väitettyjä eroja hänen oman tilanteensa ja edellä 22 kohdassa mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans ja edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing annetuissa tuomioissa tarkoitettujen kantajien tilanteen välillä ja jonka mukaan erotuksena hänen tilanteeseensa Boumalla ja Beusmansilla ei olisi edelleenkään lopullista viitemäärää, kun taas Böcker-Lensingille myönnettiin viitemäärä vasta vuonna 1995, on todettava, että se seikka, että kantaja on saanut väliaikaisen viitemäärän asetuksen N:o 1639/91 voimaantuloajankohtana, ei merkitse sitä, että hänellä olisi oikeus vahingonkorvaukseen yhteisön sopimuksen ulkopuolisen vastuun syntymisen perusteella (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 49 kohta ja asia Beusmans, tuomion 48 kohta).

117 On syytä muistaa tältä osin, että kiintiöiden myöntämisestä on säädetty neuvoston ja komission asetuksissa, joiden avulla on pyritty korjaamaan aikaisemmasta lainvastaisesta säädöksestä aiheutunut tilanne. Yhteisön lainsäätäjä on asettanut kiintiöiden saamiselle tiettyjä edellytyksiä varmistaakseen, että kiintiöt hyödyttäisivät niitä, joilla oli tosiasiassa aikomus tuottaa maitoa, ja välttääkseen, että tuottajat hakevat kiintiöitä ainoastaan saadakseen niistä taloudellista hyötyä (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 51 kohta ja asia Beusmans, tuomion 50 kohta).

118 Vaikka tuottajalta on evätty kiintiö siitä syystä, ettei hän sitä hakiessaan täyttänyt edellytyksiä, jotka on asetettu sellaisella yhteisön lainsäädännöllä, jolla pyritään korvaamaan asetuksen N:o 857/84 pätemättömyyttä, tämä ei sulje ulkopuolelle sitä mahdollisuutta, että kyseisen tuottajan tekemän sitoumuksen päättymishetkellä tuottajalla olisi ollut perusteltu luottamus mahdollisuuksiinsa aloittaa uudelleen maidontuotanto ja että tuottajalla olisi oikeus saada vahingonkorvausta asiassa Mulder II annetussa tuomiossa todettujen edellytysten mukaisesti. Sen sijaan voi myös olla mahdollista, etteivät tuottajat ole halunneet aloittaa uudelleen maidontuotantoa sitoumuksen päättymishetkellä ja että he ovat saaneet viitemäärän muutamaa vuotta myöhemmin, sikäli kuin vaaditut edellytykset ovat tuolloin täyttyneet (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 52 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 51 kohta).

119 Näin ollen se seikka, että kantajalle on myöhemmin myönnetty väliaikainen viitemäärä, joka on sittemmin muutettu lopulliseksi viitemääräksi, ei sellaisenaan osoita, että hänellä olisi ollut kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen päättyessä aikomus aloittaa uudelleen maidontuotanto (edellä 22 kohdassa mainitut asia Bouma, tuomion 53 kohta, ja asia Beusmans, tuomion 52 kohta).

120 Lopuksi kantajan väitettä, jonka mukaan asetuksessa N:o 2187/93 tarkoitettiin kaikkia maidontuottajia, jotka voivat vaatia korvausta edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetun tuomion nojalla, ja jonka mukaan siinä ilmaistiin nimenomaisesti yhteisön vastuu sellaisiin tuottajiin nähden, jotka olivat saaneet lopullisen viitemäärän asetuksen N:o 764/89 ja asetuksen N:o 1639/91 nojalla, joihin hänkin kuuluu, ja jotka lisäksi olivat saaneet yksilöllisen korvaustarjouksen asetuksen N:o 2187/93 nojalla, ei voida hyväksyä.

121 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että vastoin kantajan väittämää toimielimet eivät ilmoittaneet 5.8.1992 annetussa tiedonannossa, että ne aikoivat maksaa korvausta kaikille asianomaisille SLOM-tuottajille. Ne nimittäin nimenomaisesti rajoittivat mahdollisuuden saada korvausta "jokaiseen – – tuottajaan, jolle on [edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetussa] tuomiossa tarkoitetulla tavalla aiheutunut korvattavissa olevaa vahinkoa siitä, että hän ei ole voinut ajoissa saada

maitokiintiötä sen johdosta, että hän kuului – – asetuksella N:o 1078/77 perustettuun järjestelmään, ja joka tosiasiallisesti täyttää mainitussa tuomiossa asetetut kriteerit ja edellytykset".

122 Toiseksi asetuksella N:o 2187/93 pyrittiin toteuttamaan kollektiivinen järjestely sellaisten SLOM-tuottajien hyväksi, jotka täyttivät tietyt edellytykset. Yhtäältä sen neljännessä perustelukappaleessa on nimenomaisesti mainittu, että mahdollisten oikeudensaajien joukon suuruuden vuoksi on mahdotonta ottaa huomioon jokaista yksittäistä tilannetta, ja toisaalta viimeisessä perustelukappaleessa ja 14 artiklassa, että mainitun asetuksen säännösten mukaisesti maidontuottajille tehdyn korvaustarjouksen hylkäämisessä oli kyse yhteisön tarjouksen hylkäämisestä ja sen seurauksena oli, ettei tarjous enää tulevaisuudessa sitonut asianomaisia toimielimiä. Tässä tapauksessa tuomioistuimen oli vahvistettava yhteisölle kuuluva korvausvelvollisuus tapauskohtaisesti.

123 Asetuksen N:o 2187/93 sanamuodosta ja erityisesti siitä maininnasta, jonka mukaan yksittäisiä tilanteita ei voida ottaa huomioon mahdollisesti asianomaisten tuottajien huomattavan lukumäärän vuoksi, käy selvästi ilmi, että asetuksessa tarkoitettu korvaustarjous liittyi pyrkimykseen kollektiivisesta ja kiinteämääräisestä sovintoratkaisusta kaikissa asetuksen N:o 857/84 soveltamisesta johtuvissa tapauksissa edellä 13 kohdassa mainitussa asiassa Mulder II annetussa tuomiossa vahvistettujen yleisten parametrien mukaan. Kyseinen tarjous ei sellaisenaan määritelmän mukaan merkitse vastuun tunnustamista jokaiseen mahdollisesti asianomaiseen tuottajaan nähden.

124 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, sitä, että kantaja on saanut asetuksen N:o 2187/93 mukaisen korvaustarjouksen, ei voida pitää todisteena siitä, että edellytykset esillä olevan vahingon korvaamista koskevan yhteisön vastuun syntymiselle olisivat täyttyneet tämän tuomion 102 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla. Kyseinen asetus merkitsi nimittäin tietyille tuottajille osoitettua sovintoehdotusta, jonka hyväksyminen oli vapaaehtoista, ja se

oli vaihtoehto riidan ratkaisemiselle oikeusteitse. Jos tuottaja ei hyväksynyt tarjousta, hän säilytti oikeutensa nostaa vahingonkorvauskanne EY 288 artiklan toisen kohdan perusteella (ks. edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v, komissio, tuomion 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

125 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo siten, että kun kantaja hylkäsi hänelle asetuksen N:o 2187/93 nojalla tehdyn tarjouksen, hän jäi kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle ja että hänen tehtävänään oli siten osoittaa, että vaadittavat edellytykset yhteisön vahingonkorvausvastuun syntymiseksi täyttyivät (ks. vastaavasti edellä 59 kohdassa mainittu asia Gosch v. komissio, tuomion 70 kohta).

126 Näin ollen kantaja ei voi pätevästi vedota tämän oikeudenkäynnin yhteydessä yhteisön taholta tehtyyn, väitettyyn vastuun tunnustamiseen sillä perusteella, että hän on saanut asetuksen N:o 2187/93 nojalla laaditun korvaustarjouksen. Hän ei siten liioin voi menestyksellisesti ottaa huomioon neuvoston ja komission vuoteen 2000 asti SLOM-tuottajien edustajien kanssa käytyjen neuvottelujen aikana omaksumaa menettelyä, jotta hän voisi vedota sellaisen perustellun luottamuksen olemassaoloon, joka estäisi vastaajia kiistämästä niiden vastuuta tässä oikeudenkäynnissä.

127 Sekä korvaustarjous että edellä tarkoitettu menettely nimittäin ovat osa pyrkimystä siihen sovinnolliseen ja kollektiiviseen ratkaisuun, jonka perusteella tietyille tuottajille on ehdotettu vahingonkorvausta. Tämä kollektiivinen sovintoratkaisu ei voi millään tavalla sitoa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta yhteisön sopimuksen ulkopuolisen vastuun syntymisen edellytysten täyttymistä koskevassa arvioinnissa tiettyyn SLOM-tuottajan asemaan nähden.

128 Kantaja ei siten voi väittää, että Alankomaiden viranomaisten asetuksen N:o 2187/93 nojalla tekemän korvaustarjouksen saaminen merkitsee yhteisön taholta nimenomaista vastuun tunnustamista ja että se seikka, että toisin kuin edellä 22 kohdassa

mainituissa asiassa Bouma ja asiassa Beusmans sekä edellä 18 kohdassa mainitussa asiassa Böcker-Lensing annetuissa tuomioissa tarkoitetut kantajat hän sai tällaisen tarjouksen, erottaa hänet kyseisistä kantajista ja vapauttaa hänet velvollisuudesta esittää näyttöä siitä, että hänellä oli aikomus aloittaa uudelleen maidontuotanto sitoumuksensa päättyessä.

129 Kaikesta edellä olevasta seuraa, että kantaja ei ole osoittanut syy-yhteyttä asetuksen N:o 857/84 ja väitetyn vahingon välillä. Näin ollen on päädyttävä siihen, että yhteisön vastuu ei voi syntyä kantajaan nähden asetuksen N:o 857/84 soveltamisen johdosta, eikä ole tarpeen tutkia sitä, täyttyvätkö muut tällaisen vastuun edellytykset.

130 Näin ollen vanhentumista koskevaa kysymystä ei liioin ole tarpeen tutkia.

131 Tästä seuraa, että J. C. Blomin nostama kanne on hylättävä. Liitteessä mainittujen kantajien samassa asiassa nostama kanne ratkaistaan myöhemmin.

Oikeudenkäyntikulut

132 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja neuvosto ja komissio ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) J. C. Blomin nostama kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Liitteessä mainittujen kantajien samassa asiassa nostama kanne ratkaistaan myöhemmin.

Vilaras Martins Ribeiro Jürimäe

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä toukokuuta 2006.

E. Coulon M. Vilaras

kirjaaja jaoston puheenjohtaja

LIITE

Muut kantajat asiassa T-87/94

– B. A. Kokkeler, kotipaikka Denekamp (Alankomaat)

– H. Rossel, kotipaikka Zutphen (Alankomaat)

– A. J. Keurhorst, kotipaikka Nijbroek (Alankomaat)

– A. J. Scholten, kotipaikka De Krim (Alankomaat)

– G. E. J. Wilmink, kotipaikka Ambt-Delden (Alankomaat)